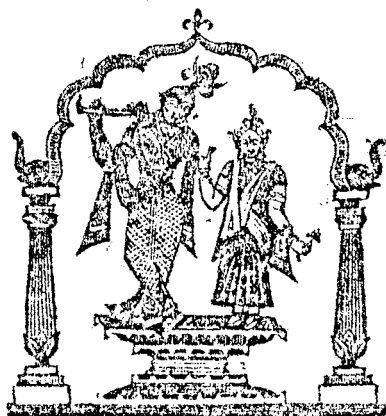

ଉପେନ୍ଦ୍ରବ୍ରଜକବି
ଚିଟାଉ ଛାନ୍ଦ ।

ଓ
କୃଷ୍ଣଦାସକବି
ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଚଉତିଶା ।

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦରଥଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
ଗ୍ରନ୍ଥମାଳାର
ପ୍ରକାଶିତ ।

CUTTACK.

PRINTED AT THE ORISSA DARPUN PRESS,
1896.

ମୂଲ୍ୟ ଚାରି ପଇସା ।

ଚିଟାଉ ଛାନ୍ଦ ।

ଭର ।—ଅଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ ।

ପରମାନନ୍ଦ ଦୁଃଖ ଅଗେ କହୁ । ପଠିଅନ୍ତୁ ଅତି ଜନସ୍ୱ ଦୋଇ ।
ପ୍ରାଣକକୁ ସେ ମୋ ଦାନ ଦୋଷକୁ । ପରଶୁରଠାରେ କଲ୍ଲ ରୋଷକୁ ।

ପରଶୁରୁ ତାକୁରେ । ପରାଣ ଗଲେ ରହିବ କାହାକୁ । ୧ ।

ପାପ କରମେ ମୋ ଥିଲ୍ଲ ଏହିତା । ପୋଡୁଛୁ ହୃଦ ହେବ କି କହିତା ।
ପିନଜଦନା ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଯାହା । ପକ୍ଷେ ହେଲ୍ଲ ଭେଟ ନ ହେଲ୍ଲ ଅହା ।

ପରଶୁରୁ ତାକୁରେ । ପରାଣ ଗଲେ ରହିବ କାହାକୁ । ୨ ।

ପାଇ ଏତେ ଅନୁରାଗ ଅତନୁ । ପକାଇଲ ଶରେ ଚର ମୋ ତନୁ ।
ପିଣ୍ଡୁ ଶୁଦ୍ଧଗଲ୍ଲ ପ୍ରାଏ ଜୀବନ । ପଡ଼ିଲ ମୋଦେ ସେ କଲ୍ଲ ଗମନ । ୩

ପର ଦନ ଗଲ ଯମୁନା ଘାଟ । ପଡ଼ିଲ୍ଲ ଦରବେ ତା ମୋର ଭେଟ ।
ପଛ କଥାମାନ ତହିଁକି ଆଉ । ପିଠି କର ସେ ନ ଚାହିଁଲ୍ଲ ଆଉ । ୪

ପାଇଥିଲ ତାକୁ କରି ବରତ । ପାଶେ ଶଠିଥିଲ ଅନୁବରତ ।
ପରାଣତେ ବମ୍ବାଧରା ଚୁଡ଼ିକ । ପେଲଦେଲ୍ଲ କାମନାସାମିତେ । ୫ ।

ପ୍ରଣୟମାନେ କାନ୍ତ ଦୁଃଖି ହୋଇ । ପ୍ରିୟରୁବ ପ୍ରଭବନେ ଚନ୍ଦ୍ର ।
ପୁରତେ ଦୁଃଖ କହଇ ଭାଷା । ପ୍ରାଣପ୍ରଭୁ ସେ ମୋର ମୁଗଦୁଷା । ୬ ।

ପୁଷ୍ପଜନନୀ ପ୍ରାଣଭୟା । ପଲକେ ଦନେ ନିଦ୍ରା ତାପହର ।
ପ୍ରଦେଶ ତାର ସମୀପେ ହୁଅନ୍ତେ । ପଶନ୍ତେ ମୁଖ ଘୋଡ଼ାଇଲ ମତେ । ୭

ପୁରପତରରେ ଅନନ୍ଦଦାୟୀ । ପଞ୍ଚଶ୍ରୀଗାୟର ଚାହିଁ ଥାଉ ।
ପକାଉଥାଉ ଏକା ମୋ ପ୍ରସଙ୍ଗ । ପଦ୍ମିନୀ କଲ୍ଲ କପା ତାହା ରଙ୍ଗ । ୮

ଶୀରଈପାଦପେ ମତେ ଚୋର । ପଛେ ମୂଳରୁ କାଟୁଛି କପାଳ ।
 ପକ୍ଷରେ ଗଳିଛି ମୋର ଜୀବନ । ପକ୍ଷର ନାହିଁ ତା ବନ୍ଧୁ ଅନ । ୯
 ପଦର ଦୟାଳୀ କୁନ୍ଦରଦନା । ପିନପଦ୍ମୋଧରା ମିଳନସୁନା ।
 ପିଠିକଲ ଦେଖି ମତେ ନାଗରା । ପଥରପର ବରା ତନୁ କର । ୧୦
 ପାଙ୍କଜଞ୍ଜିତପଥାଞ୍ଜନା । ପରମ ସୁନ୍ଦରା ମହାମଣ୍ଡନା ।
 ପୁଷ୍ପତନେତ୍ରା କି ଅଣି ମନକୁ । ପାଳନା ନ କଲ ନିଜଦାମକୁ । ୧୧
 ପକ୍ଷୀକନ୍ତୁ ଯେବେ ହୁଅନ୍ତି ଦୁର୍ଗ । ପତନ୍ତି ସ୍ଥମ୍ଭରେ ଉଡ଼ିଣ ଯାଇ ।
 ପାଶୁଥାଇ ଏହା ଅନୁବରତେ । ପର କଲେ ସେ ବଞ୍ଚିବ କେମନ୍ତେ । ୧୨
 ପଞ୍ଚରେ ଗେ ଦିନେ ଅନାଇଥିଲ । ପଥେ ଦେଖି ମତେ କି ବଞ୍ଚିଲ ।
 ପୁରୀ ପକାଇଲ ପାଦା ସେ ଗୁଣ୍ଡେ । ପଡ଼ିଲ ବନ୍ତୁ ଅସି ମୋର ମୁଣ୍ଡେ ୧୩
 ପିନ୍ଧିଥିଲ ଦିନେ ନୀଳ ଅମ୍ବର । ପଡ଼ାବଳୀ ଦିଶେ ବୁଡ଼ ଉପର ।
 ପାରୁଣେ ମୁଁ ଯାଇଁ ଯୋଜନ୍ତେ କର । ପଲଟିବିଲ ରମଣିବର । ୧୪
 ପ୍ରାଣକୁ ଶେଷ ମୋ ଜୀବଜୀବନ । ପୀଡ଼ିତାରେ ମୋତେ କଲ ଏମାନ ।
 ପରାଣୁ ଅଧିକ ଯେ କରୁଥିଲ । ପରପର କର ଅନ୍ତର କଲ । ୧୫
 ପଇଠ ଦେଇ ପଶି କରେ ଦିନେ । ପୁଷ୍ପ ତୋଳୁଥିଲ କୁସୁମ ବନେ ।
 ପଦ୍ମ ପଦରୁ ମତେ ଦେଖିଲ । ପୃଥ୍ବୀପରେ ଦେଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଲ । ୧୬
 ପଙ୍କଜନୟନେ ଅଞ୍ଜନ ତାର । ପାନେ ପାଚି ଦନ୍ତ ଦିଶେ ସୁନ୍ଦର ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣବଧୁଅନନ ଦିଶେ ଶୋଭା । ପଦ୍ମବିମିଳା ମୋ ମନକୁ ଲେଖା । ୧୭
 ପରଭ୍ରତ ସୁତ ଦ୍ରୋଣ ପରରେ । ପ୍ରତିପାଳ ପ୍ରୀତି କଲ ପ୍ରକାରେ ।
 ପୁଷ୍କର ମେଘର ଯେତେ ଅଳ୍ପ । ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ମତେ କଲ ତେଜନ । ୧୮
 ପୁରୁଷେ ମତେ ଦେଖି ବୋଲୁଥାଉ । ପିଢ଼ିତା କପାଳ ବହୁଲ ବହୁ ।
 ପଡ଼ିଲବେଳକୁ ମୋର ଅଭାଗ୍ୟ । ପଦ୍ମ ନେତ୍ରାର ଯେ ଦେଲ ବୈରାଗ୍ୟ ।
 ପାଶକୁ ଗଲେ ମଉନେ ରହିଲ । ପ୍ରଶଂସା କଲେ ତାହା ନ ଶୁଣିଲା ।
 ପାନ ଯାଚନ୍ତେ ନ ଯେନିଲା ଗୋରା । ପ୍ରମଦା ନିରାଶ କଲା ଏପରି ୧୦

ପିତୃଳା ସେ ମୋର ନେତ୍ରର ମଣି । ପ୍ରେମଶୀଳା ମୋତେ ଅଛୁ ସେ କଣି
 ପ୍ରପଞ୍ଚ କରି କହୁଁ କାହିଁକି । ପ.ରେନ୍ଦ୍ରମଧ୍ୟା ସେ ଜାଣି ନାହିଁ କି । ୧୧
 ପଦ୍ମନେୟାଏ ପଡ଼ିଥିଲି ପାଦେ । ପଡ଼ିଲେ କଥା ନ କହିଲା ପଦେ ।
 ପାଇଲା ନାହିଁ ଅଳପକ ବ୍ୟଥା । ପାଥୋଜନସ୍ତନା ପୋଇଲା ମଥା ୧୨
 ପ୍ରଦୋଷ ନୋହୁଁ ଦୁଇ ବରଗାର । ପାଶକୁ ନେଇ ସେ ଅନନ୍ଦ ହୋଇ ।
 ପରେ ଏବେ ଦେଖି ପିଣ୍ଡୁନ ହସା । ପିଣ୍ଡୁସ୍ତବ୍ଧ ସେ କଲା ଲୋକହସା ୧୩
 ପୁରନ୍ଦରପୁରେ ମହାଯାକରେ । ପାତାଳତଳେ ବ୍ୟାତାଲୋକରେ ।
 ପ୍ରୀତି ବୋଲନ୍ତେ ନାହିଁ ଅନସାର । ପୁଣି କପାରି କଲା ଏତେ ଦୂର ୧୪
 ପାଦୁକ ରଟି ଶୁଭିନ୍ତେ ବୋଇଲା । ପଡ଼ିଲା ଧରା ମହାକୁ ସରଲା ।
 ପୋତୁପାରିଛି କଲା ଏତେସର । ପାସୋଇଲା କପା ଏବେ ଚତୁର୍ଥ ୧୫
 ପିଲାକାଳରୁ ଜାଣନ୍ତି ସମାରେ । ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ଦୟା ମୋଠାରେ ।
 ପାଣି ଧରନ୍ତେ ପାହା ପିଙ୍ଗିଦେଲା । ପ୍ରଭୁପଦକୁ ଏତେ କ ଦଶିଲା ୧୬
 ପିଅଇଦେଇ ପିଣ୍ଡୁଷ ଅଧର । ପଶୁରେ ଲାଗିଲା କେତେ ମଧୁର ।
 ପଛେ କି ବେ କଲା ଏତେକ ସର । ପୁରୁଷ ହୃଦୟକୁ ମନେ ନ ଧର ୧୭
 ପୁଅ ଶ୍ରେମତେକୁ ଚଢ଼ିକୁମର । ପଦାର୍ଥରତନ ରମଣିବର ।
 ପରାବକୁ ପାଇ ତା ଉତ୍ତରେ । ପକାଇଲା ନାହିଁ ମନେ ସେ ଥରେ ୧୮
 ପଦଶରଗରଳକୁ ମୋହର । ପରଶୁକେଦାର ତରୁଣିବର ।
 ପଦକପର କରିଥିଲା ଦୁଃସ୍ବ । ପକାଇଦେଲା ଏବେ ଦୁଃଖ ନଦେ ୧୯
 ପିକବଚନା ମୋ ଦୁଃଖମୋଚନା । ପାବରଉରଜା ଧାରା ନବନା ।
 ପଶୁଦେ ଯିବା କି ହେଉଛି ମନ । ପକ୍କକୁ ପକାଇଦେଲା ସେମାନ ୨୦
 ପୁରାଧ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ ହୋଇ ଗଉର । ପାଅନ୍ତି କି ସୁଖ ବୋଲି ପଶୁର ।
 ପଦ୍ମଲାସି ମୋର ସେ ଅଲିନ ନେ । ପଞ୍ଚେନ୍ଦ୍ରନିକ ବାହୁଭାବ ମନେ ୨୧
 ପାମର ଜନେ ଦେଲେ କଲେ ନିନ୍ଦା । ପଦପଦର୍ଶନ ମୋର ସେ ପଦା ।
 ପରାଏ କରିଥିଲା ନାଭିବର । ପ୍ରାନ୍ତରେ କଲା ଏତେ ନାରଖାର ୨୨

ପ୍ରସନ୍ନଶରରସେ ରମି ବାଳା । ପାହୁଲେ ନିଶି ନ ଛାଡ଼େ ମୋ ଗଳା ।
 ଫାତା ପାଇଲ ବୋଲି କେତେ ଧନ । ପିଠିରେ ଦୁକୁଆଇ ନଖ ମୁନ । ୩୩
 ପ୍ରଭୁପ ବରେ ଦୟା କରୁଥିଲେ । ପୁଣି ବଜା ପାଉନାହିଁ ମୋ ଭଲେ ।
 ପରଜନେ କରି ଏତେ ଅଭାବ । ପ୍ରତିକି ଏଥୁଁ କେତେ ଅରଜବ । ୩୪
 ପଦ୍ମର ଚିନି ଗୁଣରେ ମୁଁ ଯାଇଁ । ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ସେ ଅନନ୍ଦ ହୋଇ ।
 ପ୍ରଶଂସା କରେ ଆପଣାକୁ ଗୋଗ । ପରତେ ନ ଥିଲୁ କଲ୍ଲ ଏପର । ୩୫
 ପରମ ରସ ଭାବ ମୋର ହୃଦେ । ପ୍ରବାଳାଧର ଭିତ୍ତି ଧରି ହୃଦେ ।
 ପଦ୍ମଚନ୍ଦନ ମୁଦେ କି ଅଶେଷ । ପୁଣି ରହୁଲୁ କିପାଁ ମୋ ବନାଶେ । ୩୬
 ପିଣ୍ଡରେ ମୋର ଥିବାରେ ଜାବଦ । ପରାଣ ପ୍ରଭୁ ଦୁମ୍ବେ ମୋ ନିୟତ ।
 ପ୍ରତି ପଦରେ ବୋଲେ ଏହି କଥା । ପୃଥୁଳ ନିଜମ୍ବ । କଲ୍ଲ ଅନ୍ୟଥା । ୩୭
 ପଦ୍ମୋଦକାଳରେ ପିଛୁଡ଼ା ପଥେ । ପାଲଟି ଅସର ନାଗରା ମତେ ।
 ପୋଡ଼ିଦିଅଇ ମୋଅଙ୍ଗ ବଗଳେ । ପୁରକୁ ନେଇ କେତେ ଭୋଷମନେ ୩୮
 ପରଦାସେ ବୋଲେ ନ ହୁଅ ମତେ । ପଡ଼ିଲା ଦୁର୍ଲ୍ଲ ଯୋଗ ଦନାକେତେ
 ପ୍ରଳୟ ପର ମୁଁ ମଣନ୍ତେ ତାହା । ପଦକେ ମିଶଇ କେତେଜାଦେହୀ । ୩୯
 ପଣନ୍ତୁ ମୁଖେ ଦେଇ ଦୃଷ୍ଟି କହେ । ପାହିଲୁଣି ନିଶି ନ ଯିବ କହେ ।
 ପ୍ରମାଦ ଏତେ କିପାଇଁ କରୁଛୁ । ପ୍ରଶଂସା ରଖେ ମହତ୍ତ୍ୱ ସାରୁଛୁ । ୪୦
 ପୂର୍ବ ଦିନେ ଗଲେ ଦେଖି ମୋ ଦୃଷ୍ଟି । ପାତକକୁ ତର ନାହିଁ ସେ ଭାଗି ।
 ପ୍ରସନ୍ନହୋଇ ଭାବେ ନାନା ଭାବେ । ପ୍ରାଣେ ମୋ ପାହୁଛୁ କିପାଇଁ ଏବେ ୪୧
 ପ୍ରଥମମାନ ହେବ କି ବୋଲନ୍ତେ । ପବନୀ ଅଙ୍ଗେ ସେ ହସେ ବସୁତେ ।
 ପୁଷ୍କର ସ୍ନାନ ପଳ ଦେଇଥୁ । ପକ୍ୱବମ୍ବୋଷ୍ଟି ଦେଲା ଏବେ ମୁହିଁ । ୪୨
 ପାଦାନ୍ତରେ ଶୁଣି କୁଳୁଟ ନାଦ । ପଡ଼ୁଛି ବୋଲେ କେତେ ପରମାଦ ।
 ପଲ୍ଲବାଧର ହୁଅନ୍ତେ ତାଟକା । ପୁଣି କିପାଇଁ କଲ୍ଲ ଏତେ ଜବା । ୪୩
 ପୁଣ୍ୟ ମୋ ସୁଧଳ କରବା ପାଇଁ । ପୁରୁଷାସିତେ ସୁରତେ ରସାଇ ।
 ପଦ୍ମଭି ହୃଦେ ମୋ ବୋଲେ ଅଙ୍ଗନା । ପୁରୁଲୁ କି ଭୁମ୍ବ ମନକାମନା ୪୪

ପ୍ରବାସ ପଡ଼ିବାର ମୋର ଶୁଣି । ପୁରୁଷ ନେତ୍ରେ ନାରୀକୁ କାନ୍ଦୁ ଶୁଣି ।
 ଯୋଡ଼ ଦେବାର ଏତେ କଲବଲ । ଧୀରତ ପହଲେ ନ କଲେ ଭଲ ।
 ପ୍ରସଙ୍ଗେ ପଶୁରୁଥାଇ ସେ ମୋତେ । ପତିଙ୍କି ଗୁମା ରୁଷନ୍ତି କେମନ୍ତେ ।
 ପାପ ବ୍ୟାଧାବଶରୁ ଏ ମାନ । ପାଶୋର ମୋତେ କଲ ସାନମାନ । ୪୭
 ପାଶରେ ଥିଲେ ମୋର ଦେବରାଜ । ପଦକ ପାଶେ କହେ ନାରାୟଣ ।
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୋହୁ ବୋଲେ ଥାଉ ରାତି । ପ୍ରାନ୍ତେ କର୍ପା କଲ ଏତେଥନାତି ୪୮
 ପାଶରୁ ମୋର ଘେତେବେଳେ ଯାଇ । ପହଞ୍ଚେ ପକାଇ ଦଣ୍ଡେ ରହଇ ।
 ପାଲଟିବୁଥୁ ଥାଇ ସେ ଆକୁଳେ । ପେଲିବେଲ ମନୁ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ୪୯
 ପଶମ କରିବାକୁ ଦୁଃଖତମ । ପ୍ରୀତିମଞ୍ଜୁଳ ଗୁମରନ୍ତ ନାମ ।
 ପ୍ରେୟଶୀପାଶେ ପେଶଇ ଦୁଇଟି । ପୁରୁଷବର ସେ ଶୁଭେ ଏତିକି । ୫୦
 ପୁଣି ବୋଲଇ ରେ ପରାଶର । ପାଶରେ ଏ କଷ୍ଟୁ ଉଦ୍ଧର ଭୁକ୍ତି ।
 ପ୍ରୀତିବସନା ଅରେ ଅରେ କର । ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚିବଟି ନନ୍ଦନୟ । ୫୧
 ପୀତାମ୍ବରଠାରୁ ଏସନ ଶୁଣି । ପଥେ ଗମନ କଲା ଦୁଃଖ ପୁଣି ।
 ପ୍ରବେଶ ଦେଲା ରାଧିକା ଭୁବନ । ପଦ୍ମଚରଣେ ଉପରନ୍ତ ଧାନ । ୫୨

କୃଷ୍ଣଦାସଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଚଉତିଶା ।

ଭାଗ ।—ବଳକାଶା ।

କମଳନୟନ ଦୁଃଖ କର ଥଇ କହନ୍ତି ବନୟ କର ।
 କେଉଁ ଦୋଷକୁ ମୋ ବସୟରେ ରୋଷ କରୁଥୁଛ ଜୀବେଶ୍ବର ।
 କାରଣ ନ ଥାଇ ପ୍ରଭୁ କୋପ କଲେ ତହିଁକି ନାହିଁ ଉପାୟେ ।
 କେବଳ ଜାଣିଲି କୁମର ଗୁଆଁର କବିତ ରୁହିଲା ପ୍ରାୟେ । ୧ ।
 ମାଣଉଦରୀ ଖଣ୍ଡିତନୟନା ଯେନେତ ବ୍ରଜ ସମାନ ।
 ଖଲ ଧୀରତ ମେଘସ୍ଥର ପ୍ରାପ୍ତୁର ଶୁଣିଲେ କରୁଛ ଅର ।

ଶଶ ଶଶକେ ସେହି କଥା ଦମର ଦେଉଅଛି ମହାରସେ ।
 ଖୋଜିଲେତ ମୋତେ ବୁଦ୍ଧି ଦଗ୍ଧନାହିଁ ଧରିତପାବନରାଏ । ୨ ।
 ଗଳଗମନ ମୋହଠାରେ ଏ ମାନ ଦନେତ କରିନ ଥିଲ ।
 ଗୁଣିଛୁ ମନରେ କେ ଅବା ତାହାକୁ କେଉଁ ଉପଦେଶ ଦେଲ ।
 ଗୁପତ କର ପ୍ରିୟସଖା ଏତେହେଁ କହୁବ ପିକସ୍ତୁଷିକ ।
 ଗଣ ଗଉରୀ ହୋଇ ସେ ଦିନ ତାର ଗିରି ଦେଶତଏ ସେ କ । ୩ ।
 ଘନଜଘନସେ ଘେନ କହୁଥାଇ ତୁମ୍ଭେ ମୋ ନୟନତାର ।
 ଘନଜଘନ ଘନସାର ଘେନ କଣ୍ଠଗଜମୋହିତାର ।
 ଘୃଣାକ୍ଷରେ ଦିନେ ଘଟଣାଲପନ ଏମନ୍ତ ମୋତେ ବୋଇଲ ।
 ଘନ ବଲୁଳ ଘେନାଘେନ ପ୍ରାୟେତ ଏହିଠାରେ ସେ ହୋଇଲ । ୪ ।
 ନବ ରସରେ ଯେ ରସିକ ନୁହଇ ସେହି ନାଶଇ ଯେ ବେଳେ ।
 ନବ ସୁଧାକର ଆଦର ଯେମନ୍ତ ନ ଥାଇ ସବଦା କାଳେ ।
 ନାହିଁ କିଛିରସସାରରୁ ମଧୁର ସେହି ପାକେ ହୋଏ ପିତା ।
 ନାଗରାଜନ ନୟନପ୍ରଭମା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ କଲ ଏବେତା । ୫ ।
 ଗୁରୁ ଗୁମ୍ଫିକର ଚମ୍ପକବରନ ଏହି ବାଟେ କାଲି ଗଲ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଅବତଂସ ନନ୍ଦନ ଜନମ ଚିଥ ଚନ୍ଦ୍ର ମୋତେ କଲ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରେ ଚିତୋଇ ତା ଚରିତ ମୋହର ଅଙ୍ଗ ଦେଉଅଛି ବସ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ପଲକ ସେ ସହି ନ ପାରଇ ସେ କଲ ଏତେ ନିରାଶ । ୬ ।
 ଶୁଭ ନ ଯାଇ ଶୁଭ ଜୀବ ରହୁଛି ଶୁଣିବାକୁ ପୁଣି ଏହା ।
 ଶଶେ ଯାହା ଶୁଣି ନ ଥିଲି ମୁଁ କଟି ଶୁଷଣ କରୁଛି ତାହା ।
 ଶୁଭପତ୍ନୀ ହୋଇ ସେବିଲେତ ତାର ହୃଦୟ ନୋହୁଲ ଜାଣି ।
 ଛନ୍ଦିଲା ଫଳ କଦମ୍ବ ଫୁଲ ପ୍ରାୟେ ଦେଲ କି ରମଣୀ ମଣି । ୭ ।
 ଯେତେ ଭରଷା ଥିଲ ତାହାଠାରେ ମୋ ଦୟାଜଳନିଧି ବୋଲି ।
 ଜାଣିତ ଦେଇଲ ଏହିଠାରେ ସବୁ ଯାହାର ଯେମନ୍ତ ଗୁଲି ।

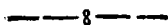
ଜଳେ କୁମୁଦିନୀ ଗଗନେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଥିଲେ ସେ ସେମନ୍ତ ସୁଖୀ ।
 ଜୀବ ପରମ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁଙ୍କ ନିକଟେ ଥିଲେ ନ ଦେଖି । ୮ ।
 ହସତେଜନ କେଳିଚନ୍ଦ୍ରାମଣିକ ଲଭି ଦେଲି ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ।
 ହଜର ନାହିଁ ତା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭୟାର ନିରନ୍ତରେ ଦେଲେ ପୁଣି ।
 ହଲଗଉରା ଶ୍ରୀମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ହସି ଅନାରଦା ଯାଏ ।
 ଔମେଶ ନୟନ ମନ ଶୁଭ୍ରନାହିଁ ରଜନ ହଟକ ପ୍ରାଏ । ୯ ।
 ନାରଦନୟନ ଅନେକ ଯତନେ ଘେନାଘେନି ଦେଲେ ଦୂର ।
 ନିଶ୍ଚୟେ ଜାଣିଲ ଭାବବଜ୍ର ପ୍ରୀତି କୁମୁଦଚନ୍ଦ୍ର ଚକୋର ।
 ନୟନ ଜୀବ ଜୀବନ ଏମନ୍ତର କେତେ ସୁଦୟା ସେ କଲେ ।
 ନ ଶର କ ପୁର ସନ୍ତାପ ବହୁତ ଦାନ ବରହରେ ଦେଲେ । ୧୦ ।
 ଟେକେଣ ଟେକସ୍ତବ ମୁଁ ରଜିଲ ଟାଣ ମନସିଜରସେ ।
 ଟିକାଏ ସେ ଦୁଃଖ ନ ଭଜିଲ ମୋର ହରମାଳିକାର ପ୍ରାଏ ।
 ଟଙ୍କ ଅଧର ଇସ୍ତଃତାସେ ପଡ଼ି ମୁଁ ଦେଲେ ହେଉଅଛି ଦୃଢ଼ ।
 ଟାଣ ମୁଖର ମୁଖମୁଖେ ପଡ଼ିଲେ ଯେଗନେ ମହାକବି । ୧୧ ।
 ଠାକୁରାଣୀ ପଣ ଏହୁଠାରୁ ସବୁ ଜାଣି ହୋଇଲୁଣି ସଖି ।
 ଠିକ କର ଯାହା ଦୋଷ ନ ରୁହେ ରେଷ କଲ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ।
 ଠାକୁର ହୋଇ କେ କଥାଏ କହିଲେ ସବୁର ସେ ସନ ମତ ।
 ଠିକ ଲେକଙ୍କର କରେ ରଙ୍ଗ ଥିଲେ ତ୍ରମେ ବୋଲଇ ରଜନ । ୧୨ ।
 ଡରୁଥାଇ ତୋର ମୁଖମଳିନକୁ ତାମୁଲୀତାମୁଲ ପ୍ରାଏ ।
 ଡରୁ ଡରୁ ଦେଖ ଦଇବ କଷଣ ଗଲ କାମଦକା ଯାଏ ।
 ଡୋଳାପିତୁଳ ଜାଲମୁଖଜଦନ୍ତ ଜମ୍ବୁରୁମହାକୁ କହ ।
 ଡୋଳେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଅଭିହ ଦାରୁଣ ଜକାଇବ ପ୍ରାୟ ନୋହ । ୧୩ ।
 ଡଗମେଲିବେ ଅଗ ଏହା ଶୁଣିଲେ ଏହି ଗୋପବନ୍ଧୁମାନେ ।
 ଡାକୁଣି ଯିବିଲେ ଫେର ଧର କର ଉତ୍ସରଇ ପାଣି ସେହେ ।

ତାଳ ନୟନ ସେ କହୁଥାଇ ବରୁ ଏକା ଯିବ ବେନି କାୟେ ।
 ନାଲେହେଁ ଜାଣିଲି କୃପଣ ଲୋଭେ ଅଣ ଦେଖାଇଲୁ ପ୍ରାୟେ । ୧୪ ।
 ଅଉ ଅଧିକ କି କହୁବ ସଜ୍ଜନ ଦିନେ ହେଉଛନ୍ତିରେ ।
 ଅଳେ ବସି ମୋର ଅନ୍ତର ମଣିଲୁ ସୁଲକ ଦେବାଦେବରେ ।
 ଏବେ ଦଇବବଶରେ ସେହି ସ୍ନେହ ନିଉନ ହୋଇଲୁ ଏଜେ ।
 ଅବନିପତିର ମହା ସୈନ୍ୟ ସେହେ ପ୍ରକାଶଇ କାତବାଜେ । ୧୫ ।
 ତୁମ୍ଭ ପଙ୍କଜେ ଅଙ୍ଗଦାର ପରାଏ ବରହୁ ମୋତେ ସଙ୍ଗରୁ ।
 ତୁ ଏବେ ତାହାକୁ ମଣାଇ କହ ସେ ଦାସ ପର ମୋତେ କରୁ ।
 ହିସ୍ତବସୁନ୍ଦର ଉପନାୟଗୋର ହୃଦୟପଦକ ମୋର ।
 ତାର ବନ୍ଧୁ ପିଇ ଯୋଗୀ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ବସୟ କର ଅନ୍ତର । ୧୬ ।
 ଥର ମେନ ବମନ ହୋଇବାରୁ ଅୟ ନୋହେ ମୋର ମନ ।
 ଥର ନୋହେ ଯେହେ ନବଘନ ଲତା ବନେ ପଞ୍ଚବେ ବନ ।
 ଥର ମଣ୍ଡନାମଣ୍ଡନ ଆଉଁ ଯେବେ ହେଲୁ ମୋହର ଏ ଦଶା ।
 ଥୁଲ ନିତମ୍ବାକୁ କହୁବୁ ଏତେହେଁ ହେଲଣି ଭଗାଉଦୟା । ୧୭ ।
 ଦ୍ଵିରଦଗମନ ଦ୍ଵିଜରାଜମୁଖି ଅଦୟା ଅର ପଦୁଶେ ।
 ଦହୁ ଦେଉଛି ଦାରୁଣ ଅବବେକ ଦୁଆରଭୟୁକ ଅଶେ ।
 ଦୁରୁ ଦେଖି ଯେବେ ଦେବକୁ ଗହୁଁବା ଦିଅଇ ରତ୍ନମାନଙ୍କୁ ।
 ଦେବତାଙ୍କୁ ଚିତ୍ରପ୍ରତିମା କରଇ ଏ ନିବ ଚିତ୍ର ତାହାକୁ । ୧୮ ।
 ଧରଣୀରେ ମିନି ଜୀବନ ପରାୟେ ଯାତା ମୋତେ ତାକୁ କଲ ।
 ଧରଣି ଜୀବନ ତାଙ୍କୁ କେମନ୍ତେ ନୋହେ କି ବଚନ୍ତ ରଲ ।
 ଧୂସି ହେଲୁ କାମଧନିଲେ ମୋ ଦୁଃଖ ନ ଦେନିଲୁ ଧୂଳିମଣି ।
 ଧୃବ ଏକଥା ବ୍ୟାଧବନ୍ତ ଆରତ ବାଦ୍ୟଠାରେ ନାହିଁ ପୁଣି । ୧୯ ।
 ନାଗରତନ ଅନ୍ତକାୟ ଅନ୍ତପାଠ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ ରହୁ ।
 ନିଜେ ନିଜେ ଉତ୍ସୁକା କରୁଛୁ ଦୁର୍ଲଭ ପୁଣି ନ ଦେଇ ।

ନବଯାନକୁ ଗୁଡ଼ିକ ପକ୍ଷୀ ପ୍ରାୟେ ଭାବକୁ ମୋହର ଅଶା ।
 ନିଷ୍ଠାସ୍ତେ ଯେବେ ସେ ନିରାଶଙ୍କରବେ ଚେବେ ମୋ ନିଧନବଶା । ୧୦ ।
 ପ୍ରମାଣ ଦୟା ଜଳନିଧି ବୋଲି ସେ ପ୍ରମାଦ ମୋଠାରେ କଲ ।
 ପଶୁପକ୍ଷୀପୁଷ୍ପନାପଥନରେ ପକାଇ ଅଲଗା ଦେଲ ।
 ପ୍ରାଣବାନୀର ପରତାହୁ ନ କଲେ ନିଷ୍ଠେ ଶବ ଯିବ ତଳ ।
 ପଙ୍କଜ କର ଦରଶନେ ଯେସନେ ପୁଣିଲ ଗଙ୍ଗାଶିଖର । ୧୧ ।
 ପାଇକାଳିରୁ ମୁ ପଦା କରଥିଲି ଏବେ କମଳମୁଖିକ ।
 ପଳ ଥାଉ ମୂଳ ଭୋଗତ ଦେଉଛି ପୁଲକିଣୀପଥକ ।
 ପାଇ ବ କହିବ କର୍ମ ଅବଳକୁ ନେଉବ କେ ମୋର ଦୁଃଖ ।
 ପୁଲ ବାଦାରେ ଅନନକ ପୁରୁଣା କର ପାରେ ଶିଖମୁଖ । ୧୨ ।
 ବଧୂବଦନା ବନ୍ଧୁ ବଧୂ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଚନ୍ଦନ ବଧୂ ମୋହରେ ।
 ବାଳଶନଗରେ ପଶ୍ଚିତ ପରାୟେ ବୁଲିଲେ ଦିନ ନ ଯରେ ।
 ବହୁ ଦେଲ ଦାସଜନଠାରେ ଶେଷ ଯେବେ କଲ ରସବତୀ ।
 ବାତରହୁତ ବୋଇତ ପରା ହୋଇ ଅଉ କି ମୋହର ଗତି । ୧୩ ।
 ଭରଣା କେବଳ ତୋହଠାରେ ଏତେ କହିବୁ ମୋ ଦୁଃଖ ଘେନି ।
 ଭାଗ୍ୟ ଥିଲେତ ରବିପୁତ୍ରାପରୁ ତାରକ ମନମୋହନୀ ।
 ଭାବନ ମୋତେ ଭଲ ଭଲ ନ କରୁ ଭରନ୍ତି ନ କର କହ ।
 ଭାବନସ୍ତଠାରେ କର ପ୍ରାୟେ ହୋଇ ଦ୍ରବ କଠିନତା ଅଛି । ୧୪ ।
 ମେଘ ଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଧୁ ଗୁଡ଼ିକ ତକୋର ଜାଅନ୍ତି ଆନ ଉପାୟେ ।
 ମହିମଶ୍ରୀ ପୁଣି ମୋର ଏମନ୍ତ ମଧୁକରମଧୁପ୍ରାୟେ ।
 ମୁଦିରନୟନ ଘେନାଘେନି ଭାବ ଅମୃତ କ୍ଷୀର ସମାନ ।
 ମରଲକେତନ ମାନସ ସଦନ ପ୍ରାୟେ କଲ ଭଲ ଭଲ । ୧୫ ।
 ଜାଣୁମଣି ମୋତେ ଗୁରୁ ବାମ ହୋଇ ବାମଦେବ ବ ମ କରେ ।
 ଯାହା ସେ ଲଭୁରେ ଲଭୁ କରୁଲୁ ଅଲୋକିତ ସେ ଲୋକରେ ।

ଜାଣିଥିଲି ତାର ହୃଦ ଅନୁରାଗ ସେଠି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତେ ।
 ଜାଣି ଜାଣି ଏବେ ଗଲା ଯେ ଖଟିକ ଗଙ୍ଗାରେ ଭୁଲିବା ଯାଏ । ୨୭ ।
 ରଜନୀ ଯେନିଲେ ସେ ଅତି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ହୋଇ ବିଷାଦେ ବିଷାଦେ ।
 ରମଣୀମଣି ମଣି ସେହି ମନ୍ଦିରେ ଗରୁଡ଼ କଲ୍ଲକ ଖେଦେ ।
 ରଜ ରହି ପାଇ ପକାଇଲୁ ପ୍ରାପ୍ତେ ତୁମ୍ଭ ନ ଅଗର ଶ୍ରୀ ।
 ରଖିଥିଲା ବିଧି ମୋହପାଇଁ ନିଜ ରଥାଙ୍ଗରଜନାଦଣା । ୨୮ ।
 ଲେଖେ ତାର ମୋର ଅନ୍ତର ନ ଥିଲା ନିହେୟଲକ ସେମନ୍ତ ।
 ଲେଖନୀଅ ବସେ ଏବେ ଯେ ହୋଇଲୁ ଅକାଶକୁସୁମମତ ।
 ଲେଖନି ଶ୍ରବଣ ମଣ୍ଡନ ଶ୍ରୀମତ କରବ ଯେବେ ବିଷାଦ ।
 ଲମ୍ବିୟରକୁ ଲକ୍ଷେ ଲଢ଼ୁ ଦେଖ ଯେ ଯେବେ ଦେବେ ପ୍ରସାଦ । ୨୯ ।
 ବାହୁ ପ୍ରାପ୍ତେ ହୋଇଥିଲେ ପ୍ରତିତପ୍ତ ସେମନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ ଦଶଇ ।
 ବାମଲୋଚନା ସେହିମତ ଅନ୍ତରେ ଥିଲେ ନେତ୍ରେ ବିକାଶଇ ।
 ବହୁତ ପଦ ହୋଇ ଲମ୍ବିୟର ସୁପନେ ପାଇଲୁ ପ୍ରାପ୍ତେ ।
 ବାହ୍ୟାଧନପ୍ରାପ୍ତେ ମନକୁ ନ ଅଗେ ହୃଦୟ କରୁଛି କ୍ଷୟେ । ୩୦ ।
 ଶମନ ଗମନ ଗମ ଅଦୟାଳୁ ତାହାଠାରେ କି ବିନୟେ ।
 ସମ୍ବର ଏବେ ତାହାକୁ ନାଶଇ ଲେହା ପାଶାଣ ପରାୟେ ।
 ମମର୍ପି ହୋଇ ତୋତେ କେତେ କହିବି ତୁ ତ ଗରୁ ଗୁଣ ଗୀତା ।
 ମନ୍ଦଗଦପ୍ରାପ୍ତେ ଛାଡ଼ଇ କହୁ ତୁ ଦୋଷ କରୁଥ ଯେ କ୍ଷମା । ୩୧ ।
 ଗରୁ ଅନୁରବ ଏହିଠାରୁ ଦେଲୁ ଶଶୀମୁଖିମହିମାତୁ ।
 ସୁଖଦା ମିଳା ଗନ୍ତୋଷ ହୋଇ ଏବେ ପାଶେ ଚେଇ ଦାଗ କରୁ ।
 ଗରୁପୁତ୍ର ପଦ୍ମ ଦେଲୁ ପ୍ରାପ୍ତେକ କନ୍ଦର୍ପକୁ ଦେଲୁ ଜୟେ ।
 ଗ ହୋଇ ଦୁଇ ଅଙ୍ଗକୁ କାଟିଲୁ ଶଙ୍ଖାର କରତ ପ୍ରାପ୍ତେ । ୩୨ ।
 ଗଳନ ସେ ତୋତେ ପ୍ରଥମେ ଦେଖିଲେ ହୋଇବ ଗୁଞ୍ଜ ସମାନ ।
 ଗରୁ ଅଙ୍ଗେ ଅନୁରାଗ ପୂର୍ଣ୍ଣକର ଦୁଖେ ବିକାଶିବ ଆନ ।

ଶେଷେ ସମୟ ପକ୍ଷକର ଯେବେ ଭୁ କହିବୁ ମୋର ସନ୍ଦେଶ ।
 ସୁନନ ଜନ ଉପଦେଶ ପାଇଲା ପରାୟେ ହେବ ସନ୍ତୋଷ । ୩୨ ।
 ଦରଶନଶୂନା ପୟପେଶୀ ପ୍ରାୟେ ବାହାରକୁ ସେ କର୍କଶ ।
 ଦୁଦୟାକ ପରମୁଣ୍ଡି ହୋଇଛୁ ସୁମଧୁର ଘନରସ ।
 ଦଂଶନମନାପାଶକୁ ତେଣୁ ତୋହୁ ସଙ୍ଗତେ ମନକୁ ଦେବ ।
 ଦୁଦୟାକ ବ ତୁମ୍ୟ କରିଅଛୁ ମୁଁ ଶଙ୍ଖସ୍ବରକୁ ଧାୟି । ୩୩ ।
 କ୍ଷମେ ତଳ ମୁଁ ଏହି କୁଞ୍ଜେ ଗହଳ ତୋର ଅଗିବାକୁ ବଢ଼ି ।
 ଛନ୍ଦରହିତ ପକ୍ଷୀ ଯୋଗ ପରାୟେ ଅନୁଦ ଦଶାକୁ ବଢ଼ି ।
 ଛନ୍ଦନ ହୋଇ ଦୁଃଖ ବେଗେ ଚଳିଲା ଯିତମଣ୍ଡନକୁ ରଖି ।
 ସୁଦମତ ଧାନ କୃଷ୍ଣ କହେ ଯେତେ ଦୁଅରେ ବସାଇ ଶ୍ରେଣୀ । ୩୪ ।

ଚଟାଉ ଚଉତିଶା ।

ରାଗ ଚନ୍ଦ୍ରବେଳ ।

କମଳନେତ୍ର ଦୁଇକୁ ବୁଝାଇ । ଖରେ ପଠିଅନ୍ତି ବନୟ ହୋଇ ।
 ଗଜଗମନାକୁ କହୁଛୁ ଯାଇଁ । ଘନଦିମ୍ବରରେ ବୁଝିଛୁ ମୁହଁ ।
 ଅଳପଥପାଙ୍ଗୀ ଦୁଦସମ୍ପଦ । ତଳ ବହୁ ଘଟାଇଲା ବଢ଼େଦ ।
 ଛଟକଣ୍ଠେଣୀ ତାହାର ଯାହା । ଜୀବ ଯିବା ଯାଏ ନ ଭୁଲେ ତାହା ।
 ହିନବନ୍ଧ ପିନଥଲ ସୁକେଶୀ । ନବକୁଳ ଉଚ୍ଚ ଥିଲା ସେ ଦିଶି ।
 ଟେକ କର କଥା କହୁଲି ଯେତେ । ଠିକେ କୁଆ ବଢ଼ି ନ କହ ମୋତେ ।
 ଜମ୍ବୁରୁଧରଙ୍କ ଆଶ୍ରେ ଧାୟିଲା । ଡାଳେ ମୋତେ ଦୟା ସେ ନ ବଢ଼ିଲା ।
 ଅଳପଦାସୀ ପଲକ ପରାୟେ । ତରୁଗହଳେ ନ ଶୁଭିଷା ଯାଏ ।
 ଥର ହୋଇ କରେ ବିବଧ ଲାଲା । ଦମ୍ଭ ଦିଏ ମୋତେ ସେ ନବବାଲା ।
 ଧକା ଦେଇ ଦେଖି କାମଜଳକୁ । ନିରାଶ କଲ ବସି ଏ ବେଳକୁ ।

ପାଲରେ ପକାଇ ବୃକ୍ଷେ ଚୋଇ । ପିଟା ମାନସରେ ମୂଳ କାଟଇ ।
 ଦନଜମୁଖୀର ଏମନ୍ତ ଶୁଭ । ଭାଙ୍ଗିଲି ନ ଜାଣି କରଣ ପ୍ରାଦ ।
 ମଧୁରବଚନେ ମନ ଦୋଷିଲୁ । ପବାଥଧରେ ଏମନ୍ତ ଶୁଷିଲ ।
 ରଜନୀରେ ଥାଇ ନିକୁଞ୍ଜବନେ । ଲଳିତା ଅଦି ପଦ୍ମଚରମାନେ ।
 ବୋଲେ କୁଅଁ ନାହିଁ ଅଙ୍ଗ ମୋହର । ସୁଧା ନେବାର ମନୁ ପରହର ।
 ଶଶିମୁଖୀ ମୋତେ କଲ ନରାଣ । ଗହଚରା କହ ରାଧକା ପାଶ ॥
 ହରଷେ ଦୁଃଖ ଚଲା ରାଧା ପୁର । କ୍ଷମେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପାମର ।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

— ୫୫୫ —

